

Женитби. — Отъ 1920 год. коефициентът на женитбеността въ Царството е съ тенденция на постепенно намаление, като се държи, обаче, се още на едно по-високо ниво отъ непосредствено преди военния коефициентъ (9·40‰ презъ 1911 год., 9·00 презъ 1910 год., 9·30 средно годишно презъ петилѣтието 1906—1910). Тая тенденция на намаление е продължила и презъ 1929 год. съ едно не особено значително спадане, както на абсолютната регистрирана цифра на женитбитъ въ страната (55,731, срещу 55,987 презъ 1928 год.), тъй и на относителния имъ брой (9·67, срещу 9·91 на 1,000 души отъ населението), за което сж допринесли почти всички окръзи, съ изключение на варненския, пловдивския, плѣвненския и софийския, които отбелязватъ слабо повишение на коефициента на женитбеността. Съ най-висока женитбеност се отличава и презъ 1929 г. окръгъ Шуменъ (11·68‰, срещу 12·20 презъ 1928 год.), както и окръгъ Кюстендилъ пъкъ съ най-ниска женитбеностъ (7·79‰, срещу 7·89 презъ 1928 год.).

Брачността е по-висока у селското население: презъ периода 1925—1928 на 10,000 жители отъ съответното население изобщо се падатъ 101 женитби въ селата срещу 87 въ градоветъ; презъ 1929 год. тѣзи относителни числа сж респективно 99 и 89. Обаче тенденцията на намаление на женитбеността еднакво се констатира, както въ градското, тъй и въ селското население, — въ последното дори съ сравнително по-силенъ темпъ, както това се очертава още по-ясно отъ следнитъ числа:

	Женитби на 10,000 жители изобщо						
	Годишно презъ			Намаление въ сравнение съ 1904—1907			
	1904—07	1925—28	1929	Абсолютно		1904/07=100	
				1925/28	1929	1925/28	1929
Въ градоветъ . . .	90·6	86·6	88·9	- 4·0	- 1·7	95·58	98·12
Въ селата . . .	107·0	100·6	98·7	- 6·4	- 8·3	94·00	92·24
Изобщо . . .	103·7	97·7	96·7	- 6·0	- 7·0	94·21	93·25

Въ сравнение съ мирновременния периодъ 1904—1907 год., женитбеността у насъ е спаднала презъ последнитъ 1925—1928 год. съ 4·42‰ (средно годишно) у градското население и съ 6·00‰ у селското, а презъ 1929 год. — съ 1·88 и 7·76 на сто респективно.

Раждания. — Презъ 1929 год. сж регистрирани кржгло 12,000 по-малко живородени деца, отколкото презъ 1928 год. и 10,000 въ по-малко въ сравнение съ 1927 год. Както бѣ отбелязано на това мѣсто въ кн. IV., година I-ва, *раждаемостта* у насъ е сжщо тъй въ постоянно и прогресивно намаление: коефициентътъ ѝ презъ 1929 год. (30·05 живородени деца на хиляда жители) отбелязва едно ново и доста значително спадане спрямо този за предшестващитъ години (35·02‰ средно годишно презъ 1925—1928 год.). Въ сравнение съ 1928 год., раждаемостта презъ 1929 е намалѣла въ всички окръзи, съ изключение само на окръгъ Стара Загора, дето тя се е незначително повишила, отъ 28·89 на 29·60‰; тя е особено слаба въ окръгъ Търново (24·89‰), — който се отличава изобщо съ сравнително най-ниска раждаемостъ, обяснима съ голѣмия процентъ странствуващи по чужбина и изъ царството градинари и други гурбетчии отъ окръга, — и въ окръгъ Видинъ (25·45‰). На първо мѣсто съ най-висока раждаемостъ стои бургазския окръгъ, който си е запазилъ първенството и презъ 1929 г. съ едно слабо намаление спрямо предшестващата 1928 год. (37·92 срещу 38·95‰).

Намалението при раждаемостта, обаче, е по-заплашително, отколкото при женитбеността. Отъ 43·4 живородени деца на 1,000 жители средно годишно презъ мирновременния периодъ 1904—1907, коефициентътъ на раждаемостта е спадналъ на 35·0 средно годишно презъ 1925—1928 и на 30·0 презъ последната 1929 год.; а това прави едно намаление, въ сравнение съ първия мирновремененъ периодъ, отъ 19·31 и 30·76 на сто респективно, т. е. 3½ до 4½ пкти по-голѣмо

отъ намалението на женитбеността презъ сжщитъ години, което се изчислява на 5·79 и 6·75 на сто, както се вижда отъ числата на горната табличка.

Населението на селата се отличава съ по-висока раждаемостъ отъ населението въ градоветъ; обаче съ течение на годинитъ тая разлика между селото и града постепенно става по-малка, поради по-усиления темпъ на намаление раждаемостта въ селското население:

	Раждаемостъ на 1,000 жители					Намаление коефициента на раждаемостта, въ сравнение съ 1904—1907, презъ					
	1904—1907	1909—1912	1919—1922	1925—1928	1929	1919—1922		1925—1928		1929	
						абсолютно	процентно	абсолютно	процентно		
Въ градоветъ . . .	32·1	30·5	30·3	26·2	21·8	-1·7	-5·9	-10·3	5·30	18·42	31·94
Въ селата . . .	46·1	43·6	40·7	37·3	32·2	-5·4	-8·8	-13·9	11·71	19·12	30·17
Изобщо . . .	43·4	41·1	38·6	35·0	30·1	-4·8	-8·4	-13·4	11·06	19·31	30·76

По отношение на *мъртвожданата*, 1929 год. бие рекордъ презъ последнитъ години следъ войнитъ съ голѣмия брой регистрирани мъртвородени деца — 1,288, или 7·38 на 1,000 раждания изобщо, като е оставила задъ себе си предшестващата я 1928 год., която държеше първенство съ 1,214 мъртвородени деца, или 6·51‰. Най-много сж допринесли за това увеличение на мъртвождаността въ Царството презъ 1929 г. окръжитъ Плѣвень, Търново и Вратца, докато шуменскиятъ, бургазскиятъ, видинскиятъ и кюстендилскиятъ окръзи отбелязватъ намаление въ сравнение съ 1928 г. Отличаватъ се и презъ 1929 год. съ най-високъ коефициентъ на мъртвожданостъ окръжитъ Търново (12·43 на 1,000 раждания изобщо), Русе (9·86) и Видинъ (9·56), като въ тѣхната група влиза презъ тая година и варненскиятъ окръгъ (9·88‰), докато пъкъ кюстендилскиятъ запазва мѣстото си съ най-малкъ коефициентъ (2·48).

Мъртвожданата сж по-чести въ сръдата на градскитъ семейства, отколкото у селскитъ. На 1,000 отъ всички новородени (живи и мъртви) деца въ градоветъ се падатъ 22·89 мъртвородени средно годишно презъ периода 1906—1910 год., 19·55 презъ следвоенния периодъ 1920—1924 год. и 17·99 презъ най-последния 5-годишенъ периодъ 1925—1929, а въ селата тѣзи промили сж респективно 4·31, 2·77 и 3·78. Или, мъртвожданата въ село сж 5—7 пкти по-малко, отколкото въ града. Отъ сравнението на тия числа се констатира една тенденция на намаление на относителния брой на мъртвороденитъ деца, обаче това намаление спира до 1926 год. и отъ 1927 г. се очертава единъ обратъ къмъ ново повишение, при което темпътъ на последното е значително по-силенъ въ селата. Така, промилътъ на мъртвороденитъ, който е билъ спадналъ на 17·51 презъ 1925 год. и дори до 15·98 презъ 1926 год. въ градоветъ, а въ селата — на 3·06 и 2·81 презъ сжщитъ години, следъ това почва да пораста последователно на 17·63 презъ 1927 год., 19·27 — 1928 год. и до 20·00 презъ 1929 год. въ градоветъ, а въ селата — на 3·94, 4·24 и 5·08 респективно. Изразено по другъ начинъ, това повишение презъ последнитъ три години се вижда по-ясно отъ следнитъ индексни числа (коефициентътъ на мъртвождаността средно годишно презъ периода 1906—1910 год., взетъ = 100):

	въ градоветъ	въ селата
1906—1910	100	100
1920—1924	85·41	64·27
1926	69·81	65·20
1927	77·02	91·42
1928	84·19	98·38
1929	87·38	117·87

Ясно е, че докато относителниятъ брой на мъртвороденитъ деца въ градоветъ е нараствалъ постепенно презъ последнитъ години и е достигналъ около